

ERDÉLYI HIRADÓ.

Országgyűlés tekintetéből folyó évi majus 15-től december végéig rendkívüli előzetést nyitunk.

Előfizetési díj az irt időre, postán hetenkint négyszer küldve nyolcz- kétszer küldve pedig hét rft 30 kr. p. p.

Aprilis elejétől való számokkal már nem szolgálhatván, hasonló nehézség kikerülése végett siető megrendeléseket kérünk.

Szerk.

Tartalom. Követválasztás. Kormányrendeletek. Néhány szó a' maga idejében. Dézs. Déva. Austria. Külföld. Hirdetmények.

KÖVETVÁLASZTÁS. M. Vásárhely: Dobolyi Sándor és Topler Simon.

Kormányrendeletek.

I.

A' belügyminister előterjesztése szerint több főispánoknak és főkapitányoknak kinevezése szükséges levén, javaslatához képpent:

1-ór Aradban	Bohus János,
Arvában	Madocsány Pál,
Barsban	Justh József,
Borsodban	báró Vay Lajos,
Békesben	báró Wenkheim Béla,
Biharban	Beöthy Ödön,
Fejériben	id. Pázmándy Dézser,
Krasznában	Kabós József,
Középszolnokban	b. Wesselényi Miklós,
Nógrádban	gr. Ráday Gedeon,
Pozsonban	gr. Pálffy József,
Sárosban	Ujházy László,
Somogyban	gr. Zichy János,
Szathmárban	gr. Károlyi György,
Torontálban	Karácsony László,
Turócban	b. Révay Simon,
Zarándban	b. Bánffy János,
Zólyomban	Radvánszky Antal,

főispánul;

Jászkunkerületben Szentkirályi Móríc,

Kővárvidéken gr. Teleki Sándor,

főkapitányul, általam ezennel kineveztetik.

2-ór Jelen rendelet végrehajtásával a' belügyminister bizatik meg. Kelt Budapest, april. 10. 1848.

István, nádor 's királyi helytartó.

Belügyminister

Szemere Bertalan.

II.

Miután az 1848-iki VI-ik törvényczikk az 1836-iki t.cikknek azonnali végrehajtását rendel;

Miután ugyanazon 1848-iki VI-dik t.cikknek 1-ső §-sa szerint Kraszna, Középszolnok Zarándmegye, Kővárvidéke, Zilahvárosa az országnak elváhatlan kiegészítő részét teszik;

Miután e' most nevezett törvényhatóságok az erdélyi kormányzékthől, kincstártól 's főtörvényzékthől függeni megszűnven, a' visszacsatolási viszonyok részleteinek sietős szabályozása ugy az igazság, mint a' törvény által egyaránt követeltetik;

A' belügyminister előterjesztésére rendelem ezennel:

1. A' visszacsatolási viszonyoknak részletes szabályozása végett királyi biztosság és ennek tagjaivá

Báró Wesselényi Miklós első-,

Beöthy Ödön másodelnökképpen,

Asztalos Pál,

Somossy Ignác,

Bay Ferencz ülnöktagokképpen, 's az utóbbi egyszersmind tollvivőül is, kineveztetnek.

2. E' királyi biztosság munkájához fogni tüstént és haladéktalanul tartozik.

3. A' szükséges utasítás kidolgozásával egyetemben, jelen rendelet végrehajtása a' belügy-

ministerre bizatik. Budapest, april. 23-án 1848.

István, nádor 's királyi helytartó.

Belügyminister

Szemere Bertalan.

Néhány szó a' maga idejében. Erdély becsületes földmivelő osztályával, a' jelen nagyszerű események óta, néhány, a' nép hiszékenységére magán érdekei léggalotját építő bujtogató, nemtelen és átkos játékokat üz. Itt az idő e' lelkiismeretlen fondorkodók álarczát lerántani.

Igen, mi többen a' földmivelő osztály fontosságának tisztelői, ezennel e' népámitókat, e' kancsuk kormány propagandistáit, kik a' nép nyakára szeretnék az igát vetni, hogy nagyra 's uralkodni vágyások, a' nép rovására, ki-elégítést nyerhessen, a' nyilvánosság korlátai elé idézzük! Le az álarczcal! A' sajtó szabad, szót, gondolatot nemtelen bilincsek nem nyomják többé! Szóljatok, nyilatkozzatok, irjatok! vessétek le a' titok 's rejtély leplét, hogy a' mi szemünk lássanak, a' mi füleink halljanak titeket!

Nyissátok fel tanaitok könyvét, hogyha jó az, a' mit hirdetnek ajkaitok, tanuljunk tőletek; ha rossz, ne támadjatok meg orozva, hanem lépjete elénk, hogy mint férfiakhoz illik, eszméinket kicserélhessük 's nektek nyiltan megfelelhessünk.

Ti a' nép tudatlanságára számítottok, ti igaztalan állításokra, rágalmakra építetek terveitek léggalotját: hiszitek-e, hogy ilyen nemtelen alap egy nemes épület falait elbirni 's az idők vészeli ellen védeni képes? Hiszitek-e, hogy a' legnemesebb osztály, a' földmivelő nép osztálya, országos családunk e' becses talapzata, sokáig engedendi magát általatok orránál fogva vezetett-e? 'S nem fogja-e a' nép józan esze, (melyet kifeleddetek számításaitokból) elébb utóbb átlátni, hogy ti elég vakmerők vagytok őt sajtó nagyravágyástok, egyéni 's anyagi érdekeitek eszközül felhasználni akarni! Ne oly büszkén urak! Nézzetek a' történetek könyvébe 's tanuljátok meg, miként szokta a' nép, ha ámitóira ráismer, azokat megbüntetni.

Ime mi, nyiltan mint szabadságra megért férfiakhoz illő, tért nyitunk nektek bujtogatók 's népámitók, kilépni a' sikra; megmondjuk azt, a' mit ármányos működéseitekről tartunk, feleljetek nekünk: győzzön az ész 's az igazság szava.

Ti elhitettétek a' földmivelő osztálylyal, hogy Erdélyben a' kormány az urbéri viszonyokat, még a' mult országgyűlésen egészen megszüntette 's csak a' birtokos osztály az, mely e' törvénynek kihirdetését makacsul gátolja. Mi azt erősítjük itt nyilván, hogy ezen állítások hazugság és rágalom. Rajtatok a' sor most bébizonyítani, hogy igazat szóltatok 's a' mi állításunk hamis! A' sajtó szabad: feleljetek!

Magyarországon az urbéri viszonyok rögtön megszüntettek, de törvényes alakban; mert az erről kelt törvényt jó lelkű királyunk megerősítette. Ime mi itt, a' nyilvánosság terén kimondjuk: miképp nekünk is elhatározott szándokunk az unio, mit már semmi többé meg nem gátolhat, 's következőleg mind-

azon előnyök elfogadása 's életbe léptetése' melyeket ezen egyetlen eszme: unio Magyarországgal, kimond és biztosít. De mi ezt országul, törvényes alakban akarjuk és fogjuk tenni. Miért ámitjátok tehát a' békes indulatu, becsületes, szorgalmas földmivelő osztályt rágalmakkal ellenünk? 's miért akarjátok ti, kiknek ajkain a' szabadság, testvériség 's az emberjogok szavai hangzanak, a' népet arra tanítani, a' mi minden kormányalakban a' legveszedelmesebb, hogy törvénytelen, önkényes kihágásokat kövessen a' büntetlenség reményében, vagy (a' mi elveiteket még gonoszabban jellemzi) azért, mivel azt hiszitek, hogy az átalakulás dicső napjaiban az összeolvadt két Magyarhon ezernyi teendői közt rá nem ér, lelketlen rendbontók megbabolázására? Ti tehát honunk sebeire számítottok 's honunk bajait és gondjait akarjátok kamatoztatni? És ti szabad emberek vagytok! feleljetek, mi elvárjuk, mi számítunk e' feleltre!

Midőn Magyarország az európai nagyszerű események óriási lépteit felfogva 's megértve, az urbéri viszonyok rögtön megszüntetését országul kimondta, fenséges erkölcsi diadalt vívott ki több mint 8 század igazságtalanságán és előítéletein. 'S ezt a' nemesség tette, mert még akkor a' nép nem volt képviselve: mutassatok az összes világtörténetben példát ily áldozatkészre. Nem fogtok találni; de mi a' testvériség 's méltányosság emberei távol vagyunk attól, a' nemességnek e' tettében többet mint szoros igazságot és méltányosságot látni; távol vagyunk attól, e' tettet tulbuzgó magasztalásokra érdemesnek 's nagylelkűségnek tartani. De titeket magatokat, rágalmozóink! felszólítunk: tagadhatjátok-e, hogy mi, a' mostani ivadék a' nép irányában becsületesen és emberül viseltük magunkat 's ősapáink hibáinál csak akkor lehetnénk felelősök, ha bennünk a' becsületes szándok azokat jóvá tenni hiányoznék. Szóljatok: mit tudtok kárhoztatásunkra mondani; mi nyugadt lélekkel elvárjuk vádaitokat.

Mind a' mellett, hogy mi az unio baráti dicső erkölcsi diadalt és nyereményt találunk Magyarországon azon hősies műtétében, hogy az urbéri viszonyokat rögtön megszüntette, 's mind a' mellett, hogy e' nemes lépés sürgető szükségét átlátjuk, sokkal inkább kinőttünk a' burocratiai kormány kiskoruságából, mint hogy ki ne mernők nyiltan mondani, miképp ha e' rögtönzési szüksége nem leende oly parancsoló, Magyarország néhány millióval gazdagabb maradott volna, most a' milliók oly nagy szükségében.

De miért volt e' nemes műtét oly sürgető 's elkerülhetlen a' kedélyek megnyugtására? Azért, mert volt egy párt, mely mindig ellene volt az okszerű, becsületes 's nem fillérező engedményeknek; mert volt egy párt, melynek szükkeblősége megtanította, a' reményeiben folytonosan kijátszott népet, nem hinni ígéretekben.

Ha a' nép igazságos reményei teljesülését látta volna, anynyi országgyűlésen át, hite növekedett, nem csökkent volna;

's most, midőn anynyi gazdaság fenakadásáról 's anynyi milliók veszteségéről leende szó: a' nép, mely hinni tanult, 3 — 4 hónapig, sőt talán tovább is, várt volna 's elhitte volna, hogy egy bizonyos határnapon túl az urbéri viszonyok teljes megszüntetésére biztosan számíthat.

De még egy szebb, egy boldogabb nyemremény leende áldozatul nyújtva a' hon oltárán: mert a' nép, mely bizni tud, ha a' bizodalmat meg tudjuk érdemlenni, sympáthiával fogadandá az áldozatkészséget: mig most, főleg Erdélyben, a' népámitóknak sikerült az urbéri viszonyok megszüntetése eszméjét, a' szabadság e' dicső zálogát, az ellenszenv 's békétlenség méregadagjával vegyíteni.

Mihelyt Magyarországon az urbéri viszonyok megszüntetése életbe lépett, azonnal elterjedt annak híre 's e' pillanat óta a' nép merőn hitte: hogy a' nagyszerű engedmény Erdélybeni életbe léphetése csak a' birtokosok által akadályoztatik. Azok, kik faluról falura barangolva a' földmivelő osztályt itt Erdélyben, az urbéri szolgálat önféjű megtagadására unszolták, mindenképp azon igyekeztek: a' népet a' birtokos osztály ellen ingerelni 's a' nép rokonszenvét elfojtani.

Erdély az által, hogy ama rögtöni műtét, reá nézve nem volt conditio sine qua non, néhány milliót megmarasztott volna, melyek a' legfőbb erdélyi gazdaságok fenakadása által már is vesztve vannak; mert ki felel arról, hogy a' jól indult tavaszt jó nyár 's ősz követendi, 's jég, árvíz az idén megkímélendnek 's akkor éppen a' nagyobb gazdaságok fenakadása nem fog-e érezhető szükségét szülni Erdélyben, hol néha egyetlen rossz év, éhséget 's pusztulást idézett elő? 'S e' veszélyt mitől az ég óvjon, Erdély színt azon pártnak köszönheti, melynek Magyarország, közvetlen pedig azon rosszlelkűen könyelmű 's korlátolt eszű bujtogatóknak, kik orruknál tovább nem látnak 's kiskorúságukat abderitai tettekkel tanúsítják.

Ne mondjátok ti, hogy a' nép szívetlen, átlátása nincsen, ha azok, kikben a' nép hisz 's kikre hallgat, elég észszel és becsületeséggel bírnak elméjének helyes irányt adni. Tapasztalni fogjátok éppen ti népámitók, hogy a' szükség első órájában a' tudatlan 's miveletlen, de korántsem természetes ész nélküli nép ráfog a' hamis prófétákra ismerni.

Nektek sikerült, országszerte zavarokat és önféjű kihágásokat előidézni, 's a' népet az ország 's következőleg saját kárára, törvénykülvüliségtel rögtönzésekre fellovalni. 'S ti, kik a' szabadság hírnökeinek tartjátok magatokat, a' birtokos osztályra nézve az erkölcsi kényszerítés zsarnokságát gyakoroltátok; 's a' mi legfájdalmasb és sebzőbb megfosztottatok azon méltányos örömtől, hogy becsületes jó szándéka a' földmivelő osztály előtt tisztában álljon.

Feleljetek: rágalmak-e ezek? Nem tények, melyek országszerte tanuskodnak ellentők? Mi kinyilatkoztatjuk: hogy mind az a' mi itt mondatik, nem a' néphez szól; mert a' nép anynyi bujtogatásaitok daczára is sok helyt maga ajánlotta a' földek miveletét 's a' törvényszabta határidő bévárását; mindez csak nektek szól népámitók és bujtogatók, kik a' nép bizodalmat kenyérkereseti nyerészkedésekre felhasználjátok.

'S ha titkos bujtogatásaitok e' határnál megállnának, ha enynyi zavar kibékítő hatást gyakorolna rátok, még hagyján! De ez nem ugy van, 's mi nyilt sisakkal kimondjuk titkos sáfarkodástuk végczéljait.

Ti a' nemzetiségek eszméjét költitek fel a' köznépből, a' nélkül, hogy tiszta fogalmaitok lenne arról, mit szövétnekként elég könyelműek vagytok a' gyulékony anyag közepébe dobni.

Erdélyben három törvényesen elismert nemzet van: magyar, székely, szász; oláh pedig állításunk szerint egy millió két-há-

romszáz ezer (?) 's mégis az oláh nemzet még nincsen törvény által nemzetek sorába fölvéve. Enynyi igaz; de feledtéték-e hogy az unio által a' derék oláh nemzet minden honpolgári jogokba lép: urbéri tartozásai törvényszerűleg megszűnnek, a' nemesség velök minden közterhekben osztozik, 's a' képviseleti rendszer következtében számához illő arányban érdekei képviselve lesznek? Miért ámitjátok tehát a' népet, oly bujtogatásokkal, melyeknek semmi értelme nincsen 's miért izgatjátok oly czélból, melyet az unio ingyen 's minden izgatás szüksége nélkül teljesít?

Feleljetek, kíváncsiak vagyunk megismerkedni azon logicával, melynek ily következményeit tapasztaljuk.

Ti népámitók, a' magyarokat jövevényeknek, a' szászokat vendégeknek nevezitek 's állítjátok, miképp mi magyarok kizsorigítottunk benneteket Erdélyből? vagy inkább őseink a' ti őseiteket. Ugy látszik, hogy ti, ha rajtatok állna, az egész egykori népvándorlást visszafordítanátok 's minden nemzetet visszaküldenétek oda, honnan eredetileg jött — Azsiába. Nem volt-e hódító a' romai nép, melytől az oláh nemzet magát származottnak vallja? nem hódította-e meg a' romai nép a' régi Dacia lakóit? de magok e' régi dákok nem hódító, foglaló népek voltak-e? 's nem félték-e ti gyermekies csalogatásaikkal, hogy a' derék oláh nemzet értelmesbjei e' kifordítandó népvándorlás eredeti eszméjeért szemetek közé nevet!?

Ti népámitók, Erdély nem oláh lakóit, a' derék oláh nemzet nagy számával ijesztitek: Mi e' nagy számtól legkevesebbé sem rettegünk. Mi azt hisszük, hogy a' menyinyi oláh lakó van honunkban, anynyi derék honpolgár 's anynyi testvérünk van! Nem hogy félnénk e' számtól, sőt adja az ég, hogy e' szám évről évre növekedjék 's hogy minden újabb ivadékkal szorosabb és bensőbb legyen a' testvéri és rokoni kötelék közöttünk. Mig ti népámitók szerelnétek a' derék oláh nemzetet másokra a' pereat-ot kikiáltatni, addig mi lelkesedéssel kiáltjuk: Éljen a' derék oláh nemzet, mivelje irodalmát, gazdagítsa szép olaszhangzásu nyelvét, növelje fiait becsületes oláhokká Magy. ország derék polgáraivá.

Ily hang illeti meg az őszszeolvadandó két Magyarhont a' nemzetiségek 's vallások különbsége nélkül. Legyünk a' hon hű és becsületes polgárai, szeressük egymást 's a' szabadság áldása velünk leend.

Ti pedig, sőtétben barangoló ámitók és bujtogatók, térjete meg! tanítsátok meg a' népet, mi a' szabadság: mi az egyenlőség, mi a' testvériség. Ha voltatok eddig vezetés apostolai, előre atyafiak! legyetek a' béke- és rendnek eszközlői.

A' nép sok helyt félreérti az ujra született hon nemes jelszavait. Azt hiszik némelyek, hogy a' szabadság abból áll, ha mindenki a' lehető legtöbb garázdaságot büntetlenül elkövetheti, 's ha ingyen juthat ahoz, mi másnak keserves pénzébe került, 's ha minden kihágást, rendbontást, közensendháborítást az állománynak zsebbe tett kezekkel kell elnézni. Ez pompás szabadság lenne; ámde a' valódi szabadság ennek éppen ellenkezője, 's abban áll: hogy valaki minél kevesebb garázdaságot követhessen el, 's minél nehezebb legyen neki mások szabadságát rövidíteni, másokat károsítani, 's miképp az állomány 's a' kormány elég erővel 's erélylyel bírjon a' mások 's az állomány szabadsága ellen vétőket szigorúan megböszölözni 's megbüntetni. Ki mást háborít, károsít, bánt, az saját magát böszölözi meg, mert bébizonyítja, hogy vele is ugy bánhatni.

Mihelyt a' szabadság egyes rendbontók kiváltsága mások kárára és böszöntésére, akkor megszűnt szabadság lenni 's a' zsarnok-

ság 's önkény legaljasabb nemévé válik, mert azon arányban nyer zsarnoki hatalomban, mely arányban az ily értett szabadság gyakorlása nemtelenebb kedélyű 's parlagabb lelkű.

Az egyenlőség abból sem áll, mint némelyek talán hiszik, hogy egyenlő vagyonnal bírjunk, 's a' korhely, vesztegető, mintán tett a' magáén, szomszédja erszényére kártyázzék!

Ily egyenlőség nincsen a' természetben, ily egyenlőséget isten maga nem adott, 's ha léteznék, bizonyosan pár hét alatt megszűnne. Mert tevékeny, szorgalmatos embernek mindig többje leend, mint a' rest és dologtalannak; ugy szintén erős és gyöngge, egészséges és beteg, eszes és ostoba, becsületes és gaz ember mindig lesz, 's így egyenlőség, e' kába éretlen értelemben, gyermekes ábrándnál nem egyéb.

De van ennél egy sokkal jobb, becsületesebb és igazságosabb egyenlőség, mely a' sors 's a' véletlen egyenlenséget gyönyörűen kiegyenlíti: 's ez a' törvény előtti egyenlőség. Mikor a' törvény előtt mindenki egyenlő: gazdag, szegény, erős, gyöngge, a' legelső hivatalnok 's a' legszegényebb utczakoldus; mikor a' garázdaságot, törvényteleniséget és gázságot elkövető herceget színtoly szigorúan bünteti a' törvény, mint az egyszerű földmivelőt, vagy kóbor cigányt. Mikor mindenkinek a' legtágabb mezeje van, minden lehető jót tenni, a' nélkül, hogy szükkeblü egyedárusság, féltékeny politica, jajveszélő censura 's titkos kémkedés álljanak útjában. Ellenben, miképp a' szabadság és egyenlőség e' szép előnyei közösek, ugy közös a' felelőség is személyválogatás nélkül hibás és gonosz tettekért.

'S ezen egyenlőség a' törvény előtt a' szabadság legszebb gyümölcse, 's a' testvériség legnemesb biztosítóka: mert itt nem mindenből egyenlően osztozó testvérekről van szó, mert a' szabad embernek szabadságában van becsületes szerzeményét saját előnyére fordítani; 's ha azt korhely testvére elsajátítani akarná, éppen oly igazságot követne el, mint a' vak, ha mások szemét akarná kiszurni.

A' testvériség abból áll, hogy a' hon összes gyermekeit egy családnak tekintsük, 's egymást, mint hű testvérekhez illik, szeressük, 's jó és balsorsban egymás segítségére, védelmére lelkesedéssel készek legyünk.

Hogy valamint az állomány javadalmait élvezzük, ugy annak terheiben is aránylagos részt vegyünk, hogy a' kiváltságokat, mint a' régi olygarchicus századok gyászos kinövést eldobjuk magunktól, 's a' hon javára és dicsőségére egyenlő érzéssel 's egyenlő lelkesedéssel mindent elkövessünk.

Igy értve a' szabadságot, egyenlőséget és testvériséget, nyujtsunk kezét egymásnak, nemzet-, valláskülönbség nélkül, beszéljen a' ki akar magyarul, németül, oláhlul, tótul, mindegy! de szeressük mindayájan a' hazát, melynek kenyerét eszszük 's vizét iszszuk.

És mest tegyünk fogadást a' közös hon oltáránál: hogy a' közidőt az országgyűlésig 's annak befejezéséig nemes bizodalommal előlegezzük 's oda áldozzuk a' honnak. Várjuk el e' rövid időt, 's mutassuk meg az által kívánataink jogosságát és méltányosságát, hogy azokhoz méltányos és jogos uton akarunk jutni; ne vessük az atoknak martalékul e' fontos, e' soha vissza nem jövendő időt, e' reménygazdag perczeit egy nagy jövőnek.

Nem vagyunk-e ugyanazon egy anyaföldnek fiai, mert mi magyarul, ti szászul beszéltek, vagy mi oláhlul 's ti tótul, 's mivel nemzetiségeinkhez szent kegyelet köt?

És ti, kik eddig az ujon születés nagy napjait gyász tervek koholására felhasználjátok, ujra mondom, térjete meg 's kiáltjátok velünk:

Éljen a' béke, a' csend, mindenek fölött

pedig szélessék meg az unio minél előbb, minél feltétlenebbül. Többen.

Dézs apr. 25-én. Az innepélyek hoszszadalmas leírása unalmas szokott lenni az értelmesebb olvasók előtt; és nem ok nélkül, mert ezek eddig ritkán voltak egyebek, mint egyesek személyes tekintélye iránt kitüntetendő tisztelet jelei, melyek által mintegy kiszámítva erőszakoltatott a lélek öröme és magasztaltságra. Nagyszerű ceremóniákkal remélték sokan emelkedhetni a közvéleményben, 's népszerűvé lehetni, mert az éretlen tömeget az efélékkel könnyű megnyerni, elámitani.

De miről jelenleg tudósítom a Híradó olvasóit, nem ilyen innepély: ez a közelebbi reform-mozgalmak következtében önkintelen támadott örömkítőre volt anynyi romlatlan kebelnek, melyet nem sokat kellett lelkesíteni azon ügy iránt, mi egy idő óta anynyi sziveket hozza dobogásba, a „haza“ és „szabadság“ iránt.

Az alkalom, melyen e lelkesedés ezuttal nyilatkozott, jó fejedelmünk születésnapja volt, kapcsolatban a dézsi hölgyek által a helybeli polgári őrségnek ajándékozott lobogó felszentelése körüli szertartásokkal.

Ha a lelkesedés hévmérője a sikernek, ugy bizonyosan van jövője nemzetünknek, mert a mely nép lelkesedni képes, gyilkos önsorvadásban nem fog meghalni.

A rom. catholicusok egyházában tartatott először isteni tisztelet zenekísérettel. A nagy mise végével néhány ágyu szó hirdeté az innepély kezdetét, midőn a nagy piacot már ropant néphullám borította. Három száz egy néhány tagból álló polgári őrség szép rendben a templom előtt állott, melyhez az első osztály századosa M. L. lelkes honpolgár és gyakorlott katona beszédet tartott, melyben felfejtven a nemzet dicső múltját, harcias jellemét, megemlíté, hogy 1711-ben csikortatott ki a honpolgárnak, mint nemzetörnek kezéből drága fegyvere Szathmárnál, 's ez idő óta a magyar csak született de nem bétanult katona volt, 's ha egy időre viszsza kapta is azt, nem anynyira a haza alkotmánya, mint a dynastia érdekében volt kénytelen förgatni. Megemlíté, hogy ez őrség csak ideiglenes 's e városban a köz csend és rend felállításáért alakult addig, míg a két hon egyesülésével országgyűlésileg felállított nemzetőrség létesülhetne. 's a t.

Ezután P. E. vált ki a néptömegeből V. K. és T. J. polgártársnéji kíséretében, 's egy nemzeti lobogót nyujta át a századosnak következő egyszerű beszéddel:

„A helybeli polgárőrségnek, a dézsi hölgyek nevében nyujtom át e nemzeti zászlót, kiknek éppen oly hön dobog szívök a hazáért, mint nektek, kik éppen ugy nem szünek meg soha honleányok lenni, mint ti hazafiak.

Mi buzgó fohászszal 's forró imával szentelők meg e lobogó minden szálát, ti szenteljétek meg a honszeretet rendületlen elszántságával 's az elszántság magasztos érzetével.

Fogadjátok el honszerelmünk 's becsülésünk igénytelen zálogául 's szent ereklyéül hagyjátok hátra nekünk az öntudatot, hogy e zászlón a remény zöldje, a becsület feje 's az elszántság vöröse sohasem fog elhalványulni.

Esküdjétek alá a szabadság nevében, gyüljétek mellé a rend érdekében 's lobogtassátok a „hazáért“ mi imánkat küldjük mindenütt ntána.“

M. L. csinos szavakban felelt, 's a lobogót elfogadván az őrsereg nevében igéré, hogy a hölgyek honszerelmének ez igénytelen záloga derűben és boruban kétszeresen fogja buzdítani az őrséget nagy és dicső tettek; ezzel a sereghez fordulván, elbeszélé a lobogó fontosságát a harci életben.

Felszólítá a jelenlevő lelkészeket a lobogó felszentelésére, mi szokott szertartással megtörtént; mely után helybeli catholicus pap K. F. jelen átalakulási időkből merített korcszerű eszméket mondott el egyszerű beszéd-

ben, a szabadság, egyenlőség és testvériségről, azokat hivatásához illő modorban magyarázván.

Végül M. L. emelkedett ki a sokaságból 's egy polgári beszédet tartott. Arcza átszellemültnek látszott, szemei tulvilági fényben égtek, szavait ihlet rezzé át, mely több ízben felvillanyozta a kebleket. Érdekesen és költőileg rajzoló a nemzeti őrség hasznát 's szellemi különbségét a zsoldos katonaságtól. Három száz éve, mondá, hogy kiragadtatott kezünk közül a nemzeti zászló, melyet most viszszaaptunk 'sat. Szép jelenet volt, midőn elvégezvén beszédét, leveté palástját, puskát ragadott 's az őrseregbe állott, példáját több tisztviselő is követé, kik tiszti karban voltak egybegyülve.

Mintán a lobogó dobszó mellett végig hordoztatott, a százados esküre szólította fel az őrséget, kérvén azokat, kik talán eskünni nem akarnának a sorból kiállani. Egy sem mozdult.

Az eskü szavait T. J. őrségi ügyész mondá elől, után hangoztatá az őrség tagjain kívül sok száz szózat. Az esküforma a magyarhoni országgyűlés által megállított eskümintára készült.

Az esküvési jelenet valami sajátos volt. Szemben az esti pompás világitásból fenmaradt emelvény látszott a város czimerével. Jobbra innepélyesen öltözött hölgyesereg foglalt helyet; előttünk az őrsereg tagjai, ujj-feltartva hangoztaták az eskü szavait. A több napok óta komor fellegektől borított ég kiderül 's az igazság tiszta fényekint tündöklő nap lángsugári tündéri színbe öltözteték a környezetet. E jelenet még sokáig fog emlékemben maradni.

Többszöri éljenriadások 's ágyudörgések kísérek a szónoklatokat és esküt. Közben helybeli honleányokból 's hazafiakból alakult eneklőtársulat Kőlcsei „Hymnusát“, Vörösmarti „Szózatát“ 's Garai nemzeti dalát éneklé, elég pontossággal 's ügyességgel.

Az innepély bérekesztéséül a jelen volt honleányok fényes szegekkel verték bé a lobogót nyelébe. V. Gy. né vette kezébe a kalapácsot azon derék anya, ki feles fia 's azok között a rendületlen hazafit megyénk büszkeségét adá a honnak. A tömeg V. F.-t éljenezte, a tiszteletre méltó nő szemeiből pedig könnyek gördültek 's ősz hajszálai reszkettek az öröm miatt.

A zászlószentelési innepély végeztével a ref. egyházában emeltünk buzgó imát jó fejedelmünk, leendő királyunk becses életéért.

Az őrsereg ez innepély alatt kevés gyakorlás után elég jelét adá katonai ügyességének, mit még nagyobb tökélyre fognak vinni rövid időn, mert a vezér százados M. L. egy kifáradhatlan buzgalmu kormányzó.

E nap előtti estén a város fényesen ki volt világitva. Igy folyt le az innepély, melyhez hasonlót soha nem értek városunk lakói.

Elnémulta nálunk különben oly otthonos gyanusítás minden hangja, megszűnt a rosztat jóslók bagolyhuhogása, lelkesült arcok környezének 's mint a költő mondja: „egy érzeménynek lángiban dobognak a szivek.“ Isten! nemzetek istene! ki anynyi szerencsével vezetéd átalakulásunkat ez ideig, légy velünk ezután is

„Hisz nem lehet, hogy ész, erő, és oly szent akarat Tovább is sorvadozzanak egy átok súly alatt.“

Pataki Ferencz.

U. I. Mivel ezután hála Istennek, sem a hatalmasok tekintete, sem polgártársaink heve nem kényszeríthet, álarcz alá bujni, hogy igazat szólhassunk, jelenteni kívánom, hogy mindazon cikkek, melyek egy év óta e lapban előbb „Mányai“, később „Szolnoki“ aláírással megjelentek, saját tollamból folytak.

P. F.

Déva apr. 18. Már tudva van, hogy Déván a polgári őrsereg magát innepélyesen alakította; a katonai gyakorlatok eleinte szorgalmason folytak, de mostanában gyérülai kezdettek. Mi ennek okául a közbejött márchálist,

's városunkon két ízben áthuzódott katonacsapattali elfoglaltatást, és nem a tisztek hanyagságát akarjuk tekinteni. Mindenesetre tiszteinktől erélyességet várunk. Megvárjuk, hogy a 350 aláírtak közül a programban meghatározott 210 őrt szemléljék ki, 's a többiket, míg nagyobb erőre szükség nem lesz, tartalék csapatba sorozzák; megengedvén, hogy hatesszik, a gyakorlatokban ezek is részt vegyenek. De megvárjuk azt is, hogy a 210-ből álló két század szoros rendben tartassék 's folyvást gyakoroltassék. Reménységünk van, hogy kir. kormányzó o nmlga megtalálásunk következtében hová hamarabb fegyvereket parancsol számunkra, ha amaz alvinczi-féleket is. Megvárjuk továbbá, hogy némely urak a polgári őrsereg elernyesztésére irányzott lépteikkel hagyjanak fel, mert a dévai népben lélek van; a mi új életre ébredésünk erélyességének köszönhető. Hogy is lankadhatnánk mi, midőn egyik ifju polgártársunk Bruz Zsigmond, a bécsi őrseregben, mint orvosi tudományokat tanuló, főhadnagy rangot nyert? Hát ő azért örködik ott, hogy mi itt tespedjünk? Nem! mi minden ármány daczára is hitünket megtartjuk.

Városunk fölelevenített magistratusa erélyesen működik. A legszükségesebb előlépések ez egészen letaposott közönségre nézve czélba vannak véve. Mai napon egyik tanácsnok V. I. cska József ur tettel mutatta meg a magistratus létezését, 800 itten átvonult katonát egy egy félkupa borral vendégelvén meg; mit ezelőtt a megyei tisztek nem tettek.

Most már egy pár dévai újsággal szolgálunk. Déván némely urak tudják, hogy császár ő felsége lemondott; hogy kormányzó o nmlga hasonlólag visszalepett (mintha Nopcsával egy szellemben hivataloskodott volna!); hogy a Vulkánon a muszka már bújott; hogy Kossuth népszerűségét elvesztette; hogy a magyar ministerek között meghasonlás van; hogy az o-láhság husvét másod napján okvetetlen fel fog támadni (a mi uraink hihetőleg olvasták a proclamatiot); hogy a m.országi tótok összeszedküdek nemzetünk kiirtására; hogy bánatban egy napszám 4 ft. 'sat. És mintha itt nem lenne elég eféle újság, vidékről írják barátaink, hogy Déván paraszt lázadás dühöng. Nincs biz itt isten jóvoltából semmi baj, 's ha a dévai lelkes polgárság élni fog, nem is lesz. Azért jó lenne már valahára felhagyni a hitvány koholmányokkal; hiszen az illetők már tapasztalhatták, hogy valahányszor kiütötték orrukát, mindenkor keserves fricskát kaptak, és — ezután is kapni fognak.

Nyujunk azért egymásnak barátságos kezet; ne izgassunk a közönség és béke rovására. Éljen a testvéri egyetértés!

Austria. Galliczia. Az Öst. Zeit. tudósítása szerint újabb szörnyűség fenyegeti Gallicziát, ismét parasztháboru fog ott dühöngeni, ha a kormány legszigorubb számadásra nem vonja 's nem lakoltatja gonoszságáért az ottani bueracrafiát. Azon hírlap ötven polgár és nemes által aláírt jelentésből következő kivonatot közöl:

„Ostermann a stanislawi kerület biztosa Cuyetow helységbe érkezvén a bíró három lakos, és Nomakowski földbirtokos jelenlétében ezeket mondá: „Meg ne vakitson titeket földesuratok azon ígérete hogy a robotot megszünteti. A kormányon kívül senkinek sincs joga azt tenni. A földbirtochosok megegyeztek ugyan a robot megszüntetése iránt, de mit ér ajánlatuk, midőn a parasztoktól nyerendő kárpótlás iránti jogukat fentartják. A császár juliusban robototoknak legalább felétől meg fog menteni.“ Ostermann ezen nyilatkozata, vagy másuonnan jött fülbesugás következtében a cuyetowi lakos-sás bot- és cséphadarókkal fegyverkezetten összegyűlt, a korcsában és körülte ezen szavak hallszottak: „Egy hónap alatt vége a lengyeleknek. Mi parasztokul egyességben élünk apáitokkal, de most vagy ti minket, vagy

mi titeket eltiporunk." Mind ezeket tanuk vallják. Azon kérdésre: miért készülnek lázadásokhoz, azt felelik a parasztok: A' bíró parancsolta."

A' földbirtokosok katonai segílyt kértek, ez megérkezett, de a' személy és vagyon védelmezése helyett a' lázasztókhoz segődött. Elhallgatjuk ezen zászlóját megmocsoló ezred nevét, de magát a' katonahetsület és országos bátortól iránti gonoszságot el nem hallgathatjuk. Egy a' kerületi városba segílyért induló nemest a' katonák veszélyesen megsebesítettek. Egy 70 éves nemest, ki a' másikonak védelmére sietett, hasonló sorsért. Másokat lakáikból kihurczolván lánczokkal és sebekkel terheltek. Egy katona imigy kiáltott fel: „Ne higgyetek a' lengyeleknek, maradjatok együtt, akasztófa a' lengyelekkel! Halljátok, ezt rekem parancsolta, ezért jót állok. Egy nőt katonák vertek meg; a' bíró azt mondá: parancsolta."

Ezen gonoszságokat ugyan megszüntették, a' rögtönzések ki van hirdetve, a' lázasztók elfogva. De ha még tétováz a' kormány, ha a' legnagyobb szigorúsággal rögtön föl nem lép, ugy az egész birodalom borzasztó fejtelenséggel megy szembe. Hivatalnokok lázítanak; katonák vezetik a' lázadókat. Igy hol a' bátortól, ily státusból mi lesz? Ily ingerült időkben minden csepp kiontott vér segílyt támaszthat, 's minden ily tartományi mozgalom az egész státust megrendítheti.

KÜLFÖLD.

Anglia. Alsóház. Apr. 10-én az elposzszant nagy chartista demonstratio napján, a' chartisták óriási petíciójának átvétele után, ámbár azon napi jelenetek által ingerülten, de szokott rendét és modorát megtarva tanácskozt az alsóház a' chartisták és irlandi uniobontók fenyegetődzése által indokolt korona és kormány védelmezését illető törvényjavaslat felett. Ennek leghevesebb megtámadói voltak O'Connor a' chartisták vezetője, és O'Brien az Ifju-Irland, az uniobontásért törvényes uton küzdő O'Connellistától különvált, 's erőszakos eszközöktől sem irtózkodó uniobontók feje, ki Irlandban, egy óriási népgyűlés alkalmával tartott izgató beszédéért kereset alatt áll. O'Brien megvalóította, hogy ő és barátai Irlandot Angliától törvényhozás tekintetében, ha lehet, beháboru nélkül elválasztani törekednek; hogy ő honfitársainak javasolta 300 képviselőt küldeni Dublinba, mert a' londoni alsóházban ülő 105 irlandi tagokat képviselőnek nem tekinthetni; hogy őt a' kormány megvesztegetett és törvényellenesen alakult eskütszék nélkül el nem ítéltetheti; 's mivelhogy Anglia Irlanddali viaskodásának eredménye bizonytalan, a' frankhoni 's irlandi republicák közt Anglia egyedül állna, felszólítja a' kormányt, hogy Irland különválását ne gátolja, emberi 's isteni jogait adja meg. Grey belügym. O.B. szemére lobbantá hosszúsas távolléte alatt a' párisi republicanusokkal kigyókö fuvását, 's ezen eljárásáról a' Nation lapba küldött jelentését, mely szerint Frankhon 50 fő segílyserget küldhet Irlandba. O'Brien által

vezetett irlandi köldöttségnek Lamartine az ismeretes választ adván: miszerint a' fr. republica másokat megtámadni, más státusok ügyébe avatkozni, tehát Irlandnak Anglia ellen segílyt adni nem akar — gyanúsítólóg nyilatkozott volt O.B. Lamartine ellen. Mihez képest az alsóház oly hatalmas rosztalást nyilvánítt O.B. ellen, milyent 30 év alatt soha egy egy szónok ellen sem. O'Connor a' kormány javaslatában a' népszabadság elleni törekvést látván, annak megbuktatását javasolta, de a' főtárgyról mellékes tárgyra tért vitakozás alatt a' napi folytonos működés, testi és lelki erőfeszítés által testileg lelkileg kimerült agitatora vezetője és fékezője a' chartista demonstrationnak oly mély álomba merült volt, hogy midőn a' szavazásra fölrázták, félében a' ház kezéje közben a' ministeri javaslat mellett szavazott. A' vitakozás eredménye az volt, hogy a' ministeri javaslat 321 szavazattal 19 ellen a' ház bizottmányába átvitetett.

A' chartisták első föllépésének lesujtása által Anglia nemcsak megkönnyebbülve érzi magát, de büszkeséggel legelteti szemét az események hullámai közt hanykódó Európán, melynek országai közül egyik midőn elvesztette árcobzfáját, másik horgonyát, harmadik a' negyedikbe ütközött 's mindketten repedeznek; akkor Anglia státushajója oly bátran evez, mintha most a' világ tengerén orkán és hullámok nem is léteznének. Azonban Irland nyiltan, titkolódzás nélkül készül a' föltámadáshoz (a' protest. Ulster grófságon kívül), kisebb 's nagyobb helységek fegyverforgatásban gyakorolják magokat; miért is a' kormány az ezredeket, ágyukat és löszert folyvást szállítja Irlandba. Mig Anglia Irlandot meghallgatás, kielégítés útján nem pacificálta, nyugalomával ne büszkélkedjék.

Frankhon. Páris. Blanqui másodszeri kudarcza, 's a' kormány új győzelme. Blanqui az elsőrevolutio szörnyei sorába illő jellem kicsibe mult, hogy Páris borzasztó vérontás és zavarok szinpadává nem tette. A' kormány Blanqui saját kéziratával bizonnyított árulását hirlap útján közölve, Blanqui az értelmesek előtt erkölcsileg meghalt vala, de ő a' tagadás-hoz folyamodván, Páris utcáin árnlattott védíratában a' kormányt hamis levél koholásával vádolta, a' munkás tömeg nagy részét bünös ígéretek által elcsábította, 's végre sikerült 20,000 főből álló munkások taborát állítoi ki. A' clubokban él vala határozva, hogy Cabet, Leorux, Blanqui, Sobrier, Barbés ciubvezetők azideig. kormányba lépjenek, Marast, Morin, Garnier-Pages, Carnot, Lamartine helyökbe. A' terv szerint annak létesítése végett, apr. 16-án 10—20,000 munkás a' Mars mezejére ment tisztválasztás ürügye alatt, de a' szándékot sejtő kormány 1 órakor gyűlöt veretett, 's két óra alatt 200,000 fő őrserég állott ki a' kormány védelmére, elfoglalván a' városház előtti parkokat, 's a' parkok és boulevardok közti városrészt. Midőn visszatértek a' többnyire comunista munkások nem kevésbé valának meglepetve a' ragyogó szuronyok elláthatlan sokaságától, 's

az őket nyomban kíséző közelebbi kerületek ösztönyszerűleg öszszegyűlt nemzeti őrserégtől. Ámbár a' comunista néptömeg egy zászlóján az is állott: le a' reactivoval! az az a' Lamartine-párttal a' kormányban; még sem gyanította, hogy ezen párt megbuktatására eszközül akarják használni; 's megérkezével a' nép az őrseréggel együtt a' republicát és kormányt éljenzte. De midőn a' tömeg első osztálya a' városház elébe érkezett a' nemzet-őrserég fegyvert töltés közben jelszóra kiáltotta: le a' communistákkal! le Cabet-tel! A' kormány tagjai a' városház ablakából nézték 's köszöntötték a' népet és őrserget. Később a' városház előtti elzárt téren székek-re ülve nézték különböz ő részvételt a' nagy-szerű jelenetet; végre az elvonuló tömeg mellett ők is eltávoztak. Lamartinen látszott a' lankadság, mert az nap négy versben kellett békítő szerepénél fogva beszélnie. A' munkások és őrserég az illető kerületekben szétoszlottak csendesen ugyan, de a' nemzet-őrserég folyvást kiáltotta, éljen a' republica! éljen a' kormány! le a' communistákkal! le Cabet-tel! (a' comm. egyik osztályának vezetőjével.)

A' kormány mérsékeltbb részét erejének öntudatára vezette ezen esemény, mert a' nagy-ravagyó clubisták gonosz szándékáról értesült nemzet-őrserég két óra alatt készen állott mellette, 's ez nagy nyeresemény, melyet egy napi szorongással vásárolt meg.

Oroszország. A' poseni ujság szerint a' Warsóban elfogott orosz tiszték közül négy curlandi fit a' warsoi városház kivégeztek. — A' lengyelországi parasztokat körlevelekben szólítja fel a' kormány a' végett, hogy földesuraikat, kik revolutioról szólnának velök szolgáltatassák a' rendőrség kezébe. — Paskewits javaslatára Krasinski négy lengyel nemessel Petersburgba szándékoznak, kérni a' császárt, hogy Lengyelországot a' revolutio előtti alkotmányos állásába tegye vissza. — Galliczia és Posen körül a' rendes számmal négyszerte több orosz katonaság áll; a' 25 évi szolgálat után elbocsátott katonákat ismét bépacansolták; Wilnában néhány nemest felakasztottak, másokat megveszszöztek; Kiew-ben hasonlag 100 tanuló szenvedett martírom halált a' bitófa által. — A' császár 4000 doni kozákkal kötött barátságot; azaz, miután elsorolta mind azt mit értők, tett az idősbekezt kiszólitotta megölelte, megcsókolta 's mindeniknek egy-egy rubelt ajándékozott; bezzeg volt éljenzés. — Mihály főherczeg a' császárné jelenlétében oly hatalmas modorban fenyegetőzött, miként tanítja meg ő a' poroszokat, hogy a' császárné elájult. — Császári emissariusok rég óta oly moddal forgolódnak a' lengyel parasztok körül, miszerint egy történetű felkeléskor bajosan fognának a' nemesek pártjára állni. — A' főnnebbiekkal együtt valósulást váró hir az is, hogy Petersburgban kiütött a' revolutio 's a' császárt megölték. Valószínű az, hogy félnek a' fölkeléstől, mert nagy öszszegeket szállítottak Berlinbe.

H I R D E T É S E K.

az Erd. Híradó 358-ik számához majus 2-án 1848.

(2) Van szerencsém a' nagyon tisztelt közönséggel tudatnom, hogy a' Gubernium alatti pincheborokat elárulás végett számadásom alá vevén, azokat, a' magok legtisztább valóságokba 1-ső majustól kezdve — reggeli 8 órától — estve kilencz óráig, készpénzért, kisebb nagyobb

menynységben a' legillendőbb áron 's a' legpontosabban fogom árulni. (3) Szilágyi Lajos.

(2) 2967 számú f. korm. rendeletnél fogva közhírre tétetik, hogy a' szamosújvári országos börtön éjjeli világítására szükséges lámpák 's egyéb kellekek kiállí-

tására Kolozsvárt közelebbi június 13-án a' város házánál árszállítás tartatik. (2)

Könyv- és könyvmda haszonbérbe adása.

(4) A' kolozsvári ref. főiskola könyv- és könyvmdája f év october 1-ső napjától kezdve 10 évekre, a' közelebbi június hó 13-kán

szabad kézből vagy árverés útján haszonbérbe fog adatni. Ezen intézet több lakó szobákkal, tágas udvarral, szép kerttel 's a' könyv- és könyvmdához szükséges minden készületekkel czelszerűen van ellátva. Bővebb értesítést lehet venni bérmentes levél által Kolozsvárt igazgató tanár Tunyogi Cs. Józseftől. (3)

Gabona-ár kolozsvári piacon 16 kupás mérője váltó garasban aprilis 27-én. Tisztabuza 50. — Elegyes — 40 Róz — 27. Törökbuza 27. — Zab 16. — A' marhabus fontja 13 kr.

Szerkeszti és saját betűivel nyomatja Méhes Sámuel.